

ПРОГРАМА
розвитку бібліотек Зіньківської ЦБС на 2018-2022 роки

1. Загальна частина

Розвиток демократичного громадянського суспільства, рух України до стандартів ЄС, дотримання прав і свобод людини, примноження людського, соціального, інтелектуального, технологічного, природного та фінансового капіталів країни, реалізація державної політики неможливі без сучасних бібліотек.

Зміни, що проходять в країні суттєво змінюють місце і роль бібліотек в суспільстві, ставлять перед останніми нові завдання, викликають необхідність інноваційної діяльності, пошуку сучасних форм і методів обслуговування різних груп користувачів, нових шляхів і засобів функціонування, організації нових взаємовідносин з оточуючим середовищем.

Програма розвитку бібліотек Зіньківської ЦБС на 2018-2022 роки спрямована на покращення бібліотечного обслуговування населення району, забезпечення жителів краю доступними, сучасними інформаційними послугами та ресурсами, створення якісних умов розвитку високоосвіченої, гармонійної особистості.

Програма розроблена відповідно до норм та вимог чинного законодавства, які регламентують діяльність бібліотек в Україні. Пріоритетними документами при цьому є Закони України «Про культуру», «Про бібліотеки та бібліотечну справу», «Про місцеве самоврядування», акти Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України», накази Міністерства культури України, Управління культури Полтавської облдержадміністрації, розпорядження Зіньківської райдержадміністрації, рішення Зіньківської районної, міської, селищної та сільських рад району, відділу культури, туризму, молоді та спорту Зіньківської райдержадміністрації щодо діяльності бібліотечної галузі.

Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма

Діяльність Зіньківської районної централізованої бібліотечної системи забезпечують 40 бібліотек, з них дві районні – Зіньківська районна бібліотека для дорослих ім.В.Г.Короленка, районна бібліотека для дітей та 38 сільських бібліотек-філій. Книжковий фонд складає 349652 екз. документів, користувачами бібліотек є понад 25 тис. чол. При бібліотеках працюють 32 клуби за інтересами. Кадровий потенціал: всього в системі працюють 58 бібліотечних фахівців, повну вищу освіту мають 16 бібліотекарів, з них 9 – вищу спеціальну, 40 фахівців мають базову вищу освіту, в т.ч. базову вищу спеціальну – 30.

Завдяки виграному у 2011 році гранту «Організація нових бібліотечних послуг з використанням вільного доступу до Інтернету» від програми «Бібліоміст» користувачі Зіньківської ЦРБ, Малобудищанської, Човно-Федорівської та Бобрівницької бібліотек-філій отримали можливість користуватися безоплатним доступом до Інтернет-мережі. Протягом 2014-2017 років «Бібліотечний інтернет» вже став доступним для користувачів Зіньківської РДБ, Опішнянської, Власівської, Великопавлівської, Кирило-Ганнівської, Проценківської, Ставківської, Шилівської сільських бібліотек.

Комп'ютеризація бібліотечно-бібліографічних процесів надала змогу створити повноцінний веб-сайт Зіньківської ЦБС та блоги ЦРБ, РДБ і 4-х бібліотек-філій, де кожен може знайти інформацію про нові надходження до бібліотек, ознайомитися з масовою роботою книгозбірень району, отримати віртуальну довідку, переглянути віртуальні книжкові виставки, ознайомитися з кращими матеріалами про наш край. Креатив-проекти та масову роботу Зіньківської ЦРБ можна переглянути на каналі бібліотеки в YouTube, у Facebook створено групу «Зіньківська центральна районна бібліотека ім.В.Г.Короленка».

На сьогодні комп'ютерну техніку мають 19 бібліотек, з них з доступом до Інтернету – 12. За останні чотири роки матеріальну базу бібліотек системи поповнено 1 комп'ютером та 11 ноутбуками, 7 сільських бібліотек були підключені до мережі Інтернет, в 6 бібліотеках проведено переобладнання систем опалення, в 12-ти - встановлено нові склопакети та замінено входні двері. По Зіньківській ЦРБ капітально відремонтовано приміщення книгосховища, замінено вікна, проведений ремонт двох туалетів, відмостки біля приміщення, встановлено велопарковку.

З метою залучення дітей та молоді до читання, організації змістовного дозвілля жителів краю бібліотеками проводяться різноманітні акції, флешмоби, презентації книг, бібліоквести, майстер-класи, краєзнавчі години, віртуальні подорожі та ін. Значна увага під час проведення заходів приділяється національно-патріотичному, правовому, естетичному вихованню користувачів.

Напрацьований досвід бібліотечної масової роботи постійно збагачується інноваційними формами проведених заходів. Для зіньківчан найбільш пам'ятними за останні роки стали робота бібліосалону «Моє рідне місто – молоде і вічне» до Дня міста, ярмарок декоративно-прикладного мистецтва «Золоте перевесло народної творчості Зіньківщини», родинне свято сімейного вернісажу «Родина, родина, це вся Україна, з глибоким корінням, з високим гіллям», організовані працівниками Зіньківської ЦРБ та РДБ, дублер-шоу в Покровській бібліотеці «Бібліотекар на час», «Бібліопікнік для водія» у Малобудищанській, урок народознавства «Мандри в хустинове містечко» в Лютенськобудищанській, дитяче свято «Вся справа в капелюсі» у Власівській, майстер-клас з виготовлення різдвяного пряника для гостей з Гадяча, переселенців зі сходу України, «Тріпоче білими крильми Господній ангел», проведений в Опішнянській масовій бібліотеці-філіалі.

Щороку бібліотекарі та користувачі бібліотек приймають участь у Всеукраїнських та обласних конкурсах, здобуваючи призові місця. Так, зокрема, у 2014 році, користувач Великопавлівської б/ф здобув перемогу в обласному конкурсі серед молодих користувачів бібліотек «Полтавськими шляхами Кобзаря», у 2015-му - користувач Малобудищанської б/ф зайняв I місце в обласному конкурсі на кращу творчу роботу серед молодих користувачів області «Україна починається з мене», III місце в обласному огляді-конкурсі «Ритми культурного життя Полтавщини» отримала робота завідувачої Бобрівницькою б/ф Гавриш Юлії, у 2016-му - Малобудищанська б/ф була визнана кращою сільською бібліотекою Полтавської області, а професійне портфоліо завідувачої Бобрівницької б/ф отримало почесне III місце в обласному конкурсі професійної майстерності «Бібліотекар року Полтавщини», у 2017 році перше місце в обласному конкурсі молодіжної творчості «Наша спадщина» в рамках Всеукраїнського патріотичного культурно-освітнього проекту «Всесвітня спадщина в руках молоді» зайняла робота бібліотекаря Дамасківської книгозбірні Півень Юлії.

Роботі бібліотек сприяють ділові й творчі зв'язки з представниками органів державної влади та місцевого самоврядування, культурно-мистецькими, навчальними закладами району, громадськістю та засобами масової інформації.

Але є цілий ряд чинників, які деструктивно впливають на розвиток бібліотечної справи – це застарілі фонди з різних галузей знань, адже за прийнятими нормами бібліотечні фонди повинні щороку оновлюватися не менш ніж на 5% (по ЦБС оновлення фонду за останні роки склало лише 1%), невідповідність локальної комп'ютерної мережі сучасним технологіям, зношеність бібліотечних меблів, застаріла матеріально-технічна база бібліотек.

Втілення в життя Програми розвитку Зіньківської районної централізованої бібліотечної системи на п'ять наступних років надасть змогу здійснити заходи щодо її розвитку, істотно покращить матеріально-технічну базу бібліотек для забезпечення прав громадян на якісне бібліотечне обслуговування, надасть більш якісний рівень доступу населення до інформації та культурних цінностей України і світу.

1. Мета і основні завдання

Метою Програми є:

- підвищення якості бібліотечною обслуговування мешканців громади, залучення якомога більшого числа населення району до користування бібліотеками, що сприятиме росту інформованості, освіченості громадян, їх активній участі у житті району;
- забезпечення конституційного права громадян на бібліотечне обслуговування, загальну доступність до інформації та культурних цінностей, які збираються, зберігаються та надаються в тимчасове користування бібліотеками;
- забезпечення бібліотек популярними періодичними виданнями та істотне поповнення бібліотечних фондів вітчизняними та зарубіжними виданнями;
- зміцнення матеріально-технічної бази бібліотек;
- налагодження активної співпраці між районною централізованою бібліотечною системою та закладами культури, освіти, соціальної сфери, громадськими організаціями;
- участь ЦБС у грантових проектах та програмах з метою досягнення надання бібліотечних послуг європейського рівня;
- створення умов для ініціювання бібліотечними працівниками новацій, спрямованих на впровадження актуальних форм і методів бібліотечно-інформаційного обслуговування різних груп користувачів; використання сучасних інформаційних технологій та інформаційних ресурсів;
- розвиток кадрового потенціалу районної бібліотечної системи.

Основними завданнями Програми є:

- створення системи загального доступу до інформації для всіх користувачів Зіньківської районної ЦБС;
- забезпечення доступу до бібліотек осіб з обмеженими можливостями;
- надання нових сучасних послуг бібліотеками Зіньківської районної ЦБС;
- підвищення професійного рівня бібліотечних працівників ЦБС;
- оснащення бібліотек району сучасною комп'ютерною технікою та обладнанням;
- забезпечення в усіх бібліотеках району доступу до мережі Інтернет та якісного Інтернет-зв'язку;
- вирішення питань проведення капітальних та поточних приміщень бібліотек району.

2. Очікувані результати

Реалізація основних напрямків Програми дасть змогу забезпечити ефективне управління розвитком бібліотечної справи в Зіньківському районі протягом 2018-2022 років шляхом:

1. *Забезпечення належних соціально-економічних та організаційних умов для ефективної діяльності Зіньківської районної ЦБС, що передбачає збереження та розвиток існуючої мережі бібліотек.*
2. *Зміцнення та розвиток матеріально-технічної бази:*
 - проведення якісних поточних ремонтів у ЦРБ, РДБ та бібліотеках-філіях;
 - оновлення технічного устаткування, заміна меблів у ЦРБ, РДБ та бібліотеках-філіях;
 - придбання бібліотечної техніки.
3. *Поліпшення якості організації бібліотечно-інформаційного обслуговування та зростання кількості відвідувачів бібліотек:*
 - підвищення рівня інформованості населення про можливості бібліотек через Інтернет та ЗМІ;
 - поліпшення якості роботи з обдарованими дітьми та молоддю;
 - збільшення кількості відвідувань бібліотек у 1,5 рази;
 - зростання кількості відвідувачів сайту ЦБС у 2-3 рази.
4. *Поповнення бібліотечних фондів;*
 - забезпечення бібліотек району новими виданнями (на 5% від загального фонду протягом 5-ти років);
 - забезпечення бібліотек району мінімумом періодичних видань.
5. *Комп'ютеризація та автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів:*
 - забезпечення сучасною комп'ютерною технікою бібліотек району;
 - удосконалення інформаційно-бібліографічного обслуговування населення за допомогою створення електронних баз даних;
 - створення можливостей безперешкодного доступу до мережі Інтернет в кожній сільській бібліотеці-філії;
 - впровадження в бібліотеках району новітніх інноваційних заходів з метою залучення користувачів і популяризації читання.
7. *Удосконалення підвищення кваліфікації бібліотечних працівників:*
 - організація заходів з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників району;
 - участь бібліотек району у Всеукраїнських та обласних конкурсах;
 - направлення працівників, які не мають відповідної фахової освіти, на заочне навчання та курси підвищення кваліфікації до Гадяцького коледжу культури і мистецтв.

4. Фінансування Програми

Фінансування заходів, визначених Програмою, здійснюватиметься з урахуванням реальних можливостей та в межах наявних коштів районного, місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел.

Загальний обсяг фінансування, **всього коштів – 2997.5 грн.**, в тім числі: обласний бюджет – **515.0 грн.**; районний бюджет – **1659.5 грн.** місцевий бюджет – **738.0 грн.**, інші джерела – **85.0 грн.**

З метою розв'язання завдань, визначених Програмою, передбачається здійснити такі основні заходи:

№ п/п	Найменування заходу	Відповідальні виконавці	Термін виконання	Орієнтовний обсяг та джерела фінансування (тис. грн)				
				Всього	обласний бюджет	районний бюджет	місцевий бюджет	інші джерела
I. Збереження та розвиток діючої мережі бібліотек Зіньківської ЦБС								
	Збереження та розвиток мережі бібліотек району, проведення при потребі (за умови створення ОТГ) виваженої оптимізації бібліотечних закладів, недопущення необґрунтованого закриття, реорганізації бібліотек	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018-2022 рр.					
II. Поповнення та збереження бібліотечних фондів								
2.1.	Поповнення бібліотечних фондів сучасною книжковою продукцією, в т.ч. і на електронних носіях	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, міська, селищна, сільські ради (за	2018-2022 р.	880.0	515.0	240.0	115.0	10.0

		узгодженням)						
2.2.	Забезпечення бібліотек системи необхідним обсягом періодичних видань	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, селищна, сільські ради (за узгодженням)	2018-2022 р.	435.0		245.0	170.0	20.0
2.3.	Перехід з ББК на УДК (переведення каталогів, картотек, поновлення поличкових роздільників, розстановка фонду відповідно до нової системи класифікації документного фонду)	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018 р.	21.0		12.0		9.0
2.4.	Збереження бібліотечних фондів (проведення заходів по дотриманню нормативних умов зберігання документних ресурсів, здійснення протипожежних заходів, придбання вогнегасників та їх перезарядка, проведення заміру опору ізоляції)	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.	50.0		27.0	23.0	
Всього коштів:				1386.0	515.0	524.0	308.0	39.0
III. Впровадження інноваційних форм роботи, удосконалення бібліотечно-інформаційного обслуговування								
3.1.	Впровадження в роботу бібліотек системи інноваційних форм масової роботи: акції, літературні фреші, віртуальні подорожі, читальні зали під відкритим небом, бібліофести, книжкові батли, бібліопікніки, літературні пазли, інформаційне сафарі та ін.	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.	35.5		11.0	12.0	12.5

3.2.	Робота дистанційних пунктів з надання безоплатної правової допомоги в ЦРБ, сільських бібліотеках-філіях (придбання веб-камер, мікрофонів, навушників)	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, селищна, сільські ради (за узгодженням)	2018-2022 р.	9.0	3.0	6.0	
3.3.	Популяризація української книги (організація виставок-вернісажів, виставок одного жанру, проведення літературних диліжансів, презентацій нових книг українських авторів)	Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.				
3.4.	Підтримка та розвиток в бібліотеках клубів за інтересами, створення в Зіньківській ЦРБ клубу за інтересами для пенсіонерів та людей поважного віку «Леді Позитив»	Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.	11.5			11.5
3.5.	Створення належних умов для обслуговування осіб з обмеженими можливостями (облаштування пандусів біля приміщень бібліотек), людей поважного віку (бібліотечне книгоношення), осіб з числа пільгових категорій - учасники АТО, діти-сироти (надання безоплатних послуг з користування Інтернетом, виготовлення ксерокопій)	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, сільські ради (за узгодженням)	2018-2022 р.	35.0	15.0	20.0	
3.6.	Проведення заходів з відзначення знаменних та пам'ятних дат суспільно-політичного, літературного й культурно-мистецького життя України та світу, проведення заходів з	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.				

	національно-патріотичного, правового, естетичного виховання, профорієнтаційної спрямованості (патріотичні квести «Герої сучасної України», відеокруїзи «Сім чудес України», майстер-класи «Варись Зіньківський борщик в полив'янім горщику», «В руках майстра глина оживає», юридичні аукціони «В країні «Феміда» та ін.)							
3.7.	Реклама бібліотечних послуг (проведення рекламних акцій, друк рекламних флаєрів, листівок, буклетів)	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.	2.0		1.0		1.0
Всього коштів:				93.0		30.0	38.0	25.0
IV. Підтримка та розвиток краєзнавчої діяльності бібліотек								
4.1.	Збір, підготовка матеріалів до друку та випуск поетичної збірки «Присвята моєму місту» до 415-річчя заснування м.Зіньків (вірші поетів-краян про рідне місто)	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, Зіньківська міська рада (за узгодженням)	2018 р.	10.0			10.0	
4.2.	Організація та проведення літературно-краєзнавчого конкурсу «Мій рідний край, Зіньківщино моя»	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, Зіньківська міська, селищна, сільські ради (за узгодженням)	2019 р.	7.5		2.0	3.5	2.0

4.3.	Випуск історичного дайджесту «Бібліотеки Зіньківського району: історія та сучасність»	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2020 р.	1.0		1.0		
4.4.	Постійне поповнення розділу «Краєзнавство» на сайті Зіньківської ЦБС, збереження та наповнення народознавчих та краєзнавчих куточків, музейних кімнат при бібліотеках	Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.					
4.5.	Створення туристичного проекту «Подорожуємо Зіньківщиною, відвідуємо бібліотеки» (відеоролик/відеопрезентація найцікавіших місць Зіньківського краю з популяризацією книгозбірень району, друк туристичного рекламного буклету)	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2022 р.	1.5		1.5		
Всього коштів:				20.0		4.5	13.5	2.0
V. Комп'ютеризація та інформатизація бібліотек Зіньківської ЦБС								
5.1.	Придбання комп'ютерів, ноутбуків: Зіньківська ЦРБ, Артелярщинська, Покровська, Тарасівська, Ступківська, Першотравнева, Шилівська б/ф	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, сільські ради (за узгодженням)	2018-2020 р.	160.0		85.0	75.0	
5.2.	Підключення сільських бібліотек-філій до мережі Інтернет (Лютенськобудищанська, Пишненківська, Бірківська, Покровська, Тарасівська, Першотравнева, Ступківська б/ф)	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, сільські ради (за узгодженням)	2018-2021 р.	23.0			23.0	

5.3.	Придбання телевізора та HDMI кабеля для читального залу Зіньківської ЦРБ	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018-2019	12.0		12.0		
5.4.	Здійснення обслуговування комп'ютерної техніки та проплати за Інтернет	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, селищна, сільські ради (за узгодженням)	2018-2022 р.	150.0		112.0	21.0	17.0
5.5.	Постійне поповнення інформації на сайті Зіньківської ЦБС, функціонування віртуальної довідки, оновлення віртуальних виставок, створення нових блогів сільських бібліотек, що мають доступ до Інтернету (Опішнянська, Проценківська, Кирило-Ганнівська, Ставківська, Шилівська, Власівська, Великопавлівська б/ф)	Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.					
Всього коштів:				345.0		209.0	119.0	17.0
VI. Зміцнення й розвиток матеріально-технічної бази бібліотек Зіньківської ЦБС								
6.1.	Проведення капітальних та поточних ремонтів приміщень бібліотек - капітальний ремонт читального залу та абонементу Зіньківської ЦРБ, читального залу Зіньківської РДБ; - заміна віконних блоків у Бобрівницькій, Великопавлівській,	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, сільські ради (за узгодженням)	2018-2022 р.	1024.0		800.0	224.0	

	<p>Артелярщинській, Тарасівській б/ф; - підключення точки доступу до електромережі по Новоселівській б/ф; - встановлення навісних обігрівачів у Власівській б/ф; - заміна дверей у Батьківській б/ф .</p>							
6.2.	Придбання БФП для Бірківської, Власівської, Пишненківської, Лютенськобудищанської, Опішнянської бібліотек-філій	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, селищна, сільські ради (за узгодженням)	2018-2022 р.	25.5			25.5	
6.3.	Придбання жалюзі для читальних залів Зіньківської ЦРБ та РДБ	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2019-2020 р.	12.5		12.5		
6.4.	Участь в написанні проектів по залученню позабюджетних коштів для зміцнення матеріально-технічної бази бібліотек	Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.					
6.5.	Придбання бібліотечних меблів, книжкових вітрин	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС, сільські ради (за узгодженням)	2019-2020 р.	32.0		20.0	10.0	2.0
Всього коштів:				1094.0		832.5	259.5	2.0

VII. Кадрове забезпечення. Удосконалення системи підвищення фахової кваліфікації

7.1.	Проведення атестації бібліотечних працівників	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018 р., 2022 р.					
7.2.	Забезпечення участі сільських бібліотекарів у районних семінарах, тренінгах, заняттях шкіл професійної майстерності, днів професійного спілкування на базі ЦРБ	Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.					
7.3.	Участь бібліотечних працівників системи у Всеукраїнських, обласних конкурсах, семінарах, тренінгах, ярмаках ідей	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.	19.5		19.5		
7.4.	Надання методичної і практичної допомоги сільським бібліотекарям під час виїздів на місце (придбання бензину)	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.	19.5		19.5		
7.5.	Підвищення кваліфікації керівного складу ЦБС на базі Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (м.Київ); бібліотечних працівників на базі Гадяцького коледжу культури і мистецтв ім.І.П.Котляревського	Відділ культури, туризму, молоді та спорту РДА, Зіньківська ЦБС	2018-2022 р.	20.5		20.5		
Всього коштів:				59.5		59.5		